

עבודת השם

פירוש "וירא"

והנה, בפרשת לך לך כתוב: "וייקח אברהם.. ואת הנפש אשר עשו בחרן" (בראשית, לך לך יב' ה) ורש"י מביא על זה את דברי המדרש (בראשית רבה לט, יד) "את הנפש אשר עשו בחרן" - אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים, ע"כ.

לפי מדרש זה, אברהם ושרה גיירו גויים והקימו קבוצה ששמרה תורה ומצוות. נשאלת השאלה: אותם קבוצות גרים מדוע נעלמו בדור הבא? הרי לא מצינו אצל גרים או בני גרים שהמשיכו לקיים תורה. עוד דבר צריך להבין: חז"ל אמרו במשנה (קדושין פב ע"א) על הכתוב: "עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור מצותי חוקותי ותורותי" (בראשית, תולדות כו, ה), מצינו שעשה אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא ניתנה, ע"כ. ורש"י על התורה מביא את הדברים ששמר ועשה אברהם אבינו "ואפילו תורה שבעל פה". נשאלת השאלה: הרי ברית מילה היא אחת מהמצוות החשובות בתרי"ג מצוות, אם כן מדוע אברהם אבינו המתין לגיל תשעים ותשע שנה עד הצויו של הקדוש ברוך הוא לעשות ברית מילה? מדוע לא עשה קודם לכן? (ראה שפתי חכמים" בראשית, וירא יח, א אות ג). אלא שאמרנו בגמרא (עבודה זרה ג ע"א) אמר רבי חנניא: גדול המצווה ועושה יותר משאינו מצווה ועושה, ע"כ ואומרים התוספות (ד"ה גדול המצווה ועושה) פירוש, מפני שהוא דואג תמיד לבטל יצרו ולקיים מצוות בוראות, ע"כ. את דברי התוספות מסביר ה"ש" (על ה"ע ביד" סימן רמו, הלכה ו אות ג) שיצרו מסיתו שלא לקיים את הציווי, מה שאין כן באינו מצווה, ע"כ. פירוש של דבר: אם מצווים על אדם לעשות משהו, אזי מתעורר יצר הרע ומפתה אותו שלא לעשות, והוא מפתח נוגדים נגד הציווי.

ולכן אם בכל אופן האדם מבניע את יצרו ועושה, אזי הוא נמצא בדרגה גבוהה יותר, ועל ידי כך הוא משפיע על נפשו, וההשפעה הזאת ממשיכה הלאה. מה שאין כן במי שאינו מצווה ועושה, רוצה - עושה, רוצה - אינו עושה, אזי העשייה משפיעה פחות על נפשו, כי אינו צריך ללכת נגד יצרו. בדורו של אברהם אבינו קיימו את המצוות כמי שאינו מצווה ועושה, לכן ההשפעה לא הייתה עמוקה ולא עברה לדור הבא, לדורו של יצחק. יהודי שמקיים את מצוות התורה לא כמצווה ועושה אלא בתור מסורת ופולקלור, יתכן שהוא עדיין ישמור על מסורת, אבל בדור הבא זה יעלם. וכן אנו רואים לצערנו הרב גם כיום יהודים שמקיימים יהדות בתור מסורת, באים קצת לבית כנסת בחגים וימים נוראים, מדליקים נרות שבת, ועושים זאת בתור פולקלור יהודי, אבל אצל בניהם או נכדיהם הכל נעלם. לכן, קיים אברהם אבינו את כל

"וירא אליו ה', באלני ממרא; והוא ישב פתח האהל, כחם היום." (וירא יח"א) כתוב במדרש בראשית (פרק יט. ג. מבוא בבית המדרש חדר רביעי ובשינוי לשון בבראשית רבה מב, ח) ומה ראה להגלות לו באלוני ממרא? - אלא יתברך שמו של הקדוש ברוך הוא שאינו מקפח שכר כל בריה. שלושה אוהבים היה לו: ענר אשכול וממרא, כיון שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם: מול את עצמך, נטל מהם עצה. אמר ענר: בעל מוס הוא מבקש לעשותך. הניחו והלך לו אצל אשכול, ואמר לו כך אף הוא: אין אתה יודע? מסורס הוא מבקש לעשותך בעולם; שיהיו קרוביהן של המלכים שהרגת באין עליך ומסרסין אותך ואין אתה יכול לברוח מהן. הניחו והלך אצל ממרא, אמר לו אברהם לממרא: אוהבי! הקדוש ברוך הוא אמר לי למול. אמר לו ממרא: ועדיין אתה עומד ותוהא, לא עשו אותך חתיכות חתיכות? רמ"ח איברים שעליך הציל מן האש (אור כשדים), ומקצת מן איבר אחד אתה עומד ומתקשה ליתן לו? אמר לו הקדוש ברוך הוא: אתה (ממרא) נתת לו עצה טובה שימול, חייך שאני נגלה לו בתחומך, שנאמר: "וירא אליו ה' באלוני ממרא", ע"כ.

הקדוש ברוך הוא מצווה את אברהם אבינו למול את עצמו ואת בני ביתו, ובמקום לעשות מיד את דבר הבורא, הוא הולך ומתייעץ עם חבריו. וכי מה דרש ממנו הקדוש ברוך הוא? "מקצת מן האיבר אחד" כלשון המדרש. לעומת זאת כשהקדוש ברוך הוא מצווה את אברהם אבינו לשחוט את בנו יחידו וממשיכו את יצחק, מיד "וישכח אברהם בבוקר" (בראשית, וירא כב, ג), הלך בוריוות ובמהירות בלי להתייעץ עם אף אחד, לא עם חברו ואפילו לא עם אשתו שרה, אם הילד וכמו כן בשום ניסיון לא מצינו שאברהם הולך להתייעץ עם מישהו האם לקים את ציווי הקב"ה. מה ההסבר שבציווי ברית המילה אברהם אבינו מתייעץ?

16:22	כניסת השבת
17:24	צאת השבת
16:42	שקיעה
17:54	ר. תם
6:12	הנץ

הפטרה: "ואשה אחת מנשתי"

המצוות, כיוון שאת כל המצוות כולם הוא יכול לקיים לעת עתה בתור מי שאינו מצווה ועושה, ואם הקדוש ברוך הוא יצווה אותו הוא יוכל לקיים אותם בתור מצווה ועושה, ואם הקדוש ברוך הוא יצווה אותו הוא יוכל לקיים אותם בתור מצווה ועושה. מה שאין כן מצוות ברית מילה היא מצווה יוצאת דופן, שאם יקיים אותה כמי שאינו מצווה ועושה ואח"כ הקדוש ברוך הוא יצווה, שוב לא יוכל לקיימה כמי שמצווה ועושה, כי המצווה כבר נעשתה ואי אפשר לעשותה פעם שנייה, לכן כאן המתין אברהם אבינו עד שיהיה מצווה, כדי שיהיה מבחינת מצווה ועושה.

מכל עשרה ניסיונות שנתנסה אברהם אבינו אין שום ניסיון באחד מתרי"ג המצוות, חוץ מניסיון ברית מילה. וכל שאר הניסיונות היה זה ציווי של הקדוש ברוך הוא בהנהגה, ואם הקדוש ברוך הוא בעצמו מצווה – בוודאי שעושים זאת מיד מבלי להתייעץ עם אף אחד. אבל כשהקדוש ברוך הוא בא לצוות על אברהם אבינו, מצווה לו ולביתו, שהיא לדורות, והיא מתרי"ג המצוות, אזי אפילו שאומר זאת הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו

סיפור בהמשכים "מחר את הרבנות" חלק א.

הטענות על השוחט הזקן הסעירו את תושבי העיר קוז'קלוב שבפולין. שנים רבות עשה את מלאכתו נאמנה, והיה ידוע ביראת-השמים שלו, בהידוריו ובזהירותו הרבה. לא היה בעיר מי שפקפק בכשרות הבהמות והעופות ששחט. אולם בעת האחרונה ניכר היה כי הזקנה נותנת את אותותיה בשוחט הזקן. ידיו החלו רועדות. הכול ידעו כי העברת השוחט ממשרתו היא צעד מכאיב וקשה, אך לא הייתה ברירה. כמה מבני העיר פנו אל רב העיר, הגאון רבי שלמה שטנצל, וסיפרו לו על מצבו של השוחט. הרב שטנצל היה חסיד לבית רדומסק-סוכוטשוב. בגיל צעיר נודע בחריפותו ובבקיאותו, ולמד תורה מפי גדולי הדור בזמנו. בהיותו בן עשרים ואחת בלבד מונה לרב הראשי של העיר צ'לז, וכעבור כמה שנים קיבל את רבנות העיר קוז'קלוב. עתה עמד הרב הצעיר לפני התמודדות קשה ביותר. הוא החליט לזמן אליו את השוחט ולבחון את עבודתו. השוחט הביין את סיבת זימונו אל הרב, והתייצב לפניו מושפל. הרב ביקש מהשוחט הזקן לשחוט תרנגול לנגד עיניו. השוחט רצה להוכיח את יכולתו, ובזריזות תפס את התרנגול ועשה את המלאכה, אבל הרב הבחין ברעד ניכר בידו של השוחט, שאחזה בסכין. התברר כי השוחט אינו מסוגל עוד לעסוק במלאכת השחיטה, שאחד מתנאיה שהסכין ישחט שחיטה חלקה וללא רעד. בלב כבד נאלץ הרב להודיע לשוחט כי מהיום והלאה לא יוכל עוד לעסוק במלאכת השחיטה. השוחט שב לביתו במפח-נפש, ובעיר החלו להתארגן למציאת שוחט שימלא את מקומו. שבועיים חלפו. ערב אחד, בשעה מאוחרת, כאשר הגאון רבי שלמה ישב ועסק בתורה, נשמעו דפיקות בדלת. בפתח עמדו השוחט הזקן ואשתו, שפופים ונכלמים. הרב הזמין להיכנס וביקש לשמוע את אשר על ליבם. בקול שבור הסבירו השניים כי מלאכת השחיטה, שבה עסק הבעל, הייתה מקור פרנסתם כל השנים. לאחר שהופסקה עבודתו כלתה הפרוטה מכיסם, והם באו כמעט עד לפתחם. ליבו של רבי שלמה נשבר. כמה קשה הזקנה, הירהר על עצמו. יהודי ירא-שמים, שנהנה מיגיע כפיו ועסק במלאכת-הקודש בנאמנות כל ימיו, נאלץ עתה לחיות חיי עוני ומחסור. הרב הצעיר עודדו והבטיח לפעול למענם. בני-הזוג יצאו מביתו רגועים יותר. בראשו של הרב הבשיל רעיון. באותם ימים פנה אליו בן-משפחתו, הרב אריה-צבי פרומר, לימים ראש ישיבת חכמי לובלין, וביקש שאם ייוודע לרב שטנצל על עיר כלשהי שהתפנתה בה משרת רב, יעדכן אותו על כך. הרב פרומר היה אז אברך צעיר וחיפש משרת רבנות. הוא לא שיער שהתשובה לבקשתו תינתן מהר כל-כך... ההמשך יבוא!

ואפילו שהמצווה הוא אברהם אבינו, גדול המאמינים, בכל אופן מתעורר יצר הרע, מתעוררים הנוגדנים שלא לעשות, ואז הוא הולך ומתייעץ עם חבריו הטובים, עד שממרא אומר לו לעשות זאת מיד. כלומר שהיצר הרע מתעורר נגד מיצוות התורה בלבד וברגע שהקב"ה מצווה על אברהם עניין מסויים כמו עניין העקידה שלא כלולה בתרי"ג היצר הרע אינו מתעורר.

י'אמר: אֲדַנִּי אִם-נָא מִצְוַתִּי חֵן בְּעֵינֶיךָ--אֵל-נָא תַעֲבֹר, מֵעַל עֲבָרְךָ. (וירא יחג) מכאן שגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני השכינה (שבת קכ"ז). הקשו המפרשים מגלים שגדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה, אולי נאמר ששניהם שקולים הם? ויש לבאר כי הנה אמרו חכמינו בתלמוד (יזמא נג.) תלמיד הנפטר מרבו לא יחזיר פניו וילך אלא מצרד פניו והולך. והנה כשראה אברהם אבינו את האורחים, וכתוב "וידרוץ לקראתם" שמשמעו פנים אל פנים ורץ כדרכו כי אי אפשר לרוץ אחורנית, והסב פניו מנגד פני השכינה, וזהו שאמרו חכמינו ז"ל, גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני השכינה", דהיינו מלהיות מקביל פניו נגד השכינה (קול אליהו)

פנית ההלכות "הלכות מילה בשבת"

ע"פ ילקוט יוסף
כר ד.

יח. מוהל מתושבי ארץ ישראל השוהה בחוץ לארץ, ודעתו לחזור לארץ ישראל, ואידעה שם מילה ביום טוב שני של גלויות, יש אומרים שיש להעדיף מוהל זה שלגביו יום זה הוא יום חול גמור על מוהלים אחרים תושבי חוץ לארץ, כדי להימנע מחילול יום טוב. ויש אומרים שמכיוון שמילה זו שנעשית בזמנה דוחה יום טוב מן הדין, שוב אין למוהל זה שום עדיפות על מוהלים אחרים תושבי חוץ לארץ. (ילקוט יוסף שבת כרך ד עמוד שלג)

יט. תינוק שחלה ונדחת מילתו, והבריא ביום טוב שני של גלויות (בחוץ לארץ), אין למולו ביום טוב, ותידחה המילה למחרת. ואם למחרת הוא יום חמישי או שישי, ראה בסעי' מ.

כ. תינוק שנולד בבין השמשות, וחל יום השמיני ביום טוב שני של גלויות, אין למולו ביום טוב שני. (שובע שמחות חלק ב' עמוד קסב, והרד ביה מ"ש בילקוט יוסף שבת כרך ד עמוד שלה)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאוגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורמזון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.asem@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי לדעת, דרשו, ועוד...